

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

روزنامه شکل گیری داروخانه در ایران

فاطمه پرندین

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات طاهری
فروست
شابک
وضعیت فهرست نویسی
یادداشت
موضوع
موضوع
رده بندی کنگره
رده بندی دهی
شماره کتابشناسی ملی

: پرنسپل، فاطمه، ۱۳۶۶ -
: روند شکل گیری داروخانه در ایران/فاطمه پرنسپل.
: مشهد: مینوفر، ۱۳۹۶.
: ۲۴۰ص.
: سلامت و تربیت؛ ۹۰۵۷.
: 978-600-8701-72-9: ۲۰۰۰۰۰ ریال
: فیبا
: کتابنامه.
: داروخانه ها -- ایران -- تاریخ
: Drugstores -- Iran -- History
: RS۶۷ الف ۱۳۹۶۹ ۴/پ
: ۱۰۹۵۵/۶۱۵
: ۲۷۸۹۷۷۱

عنوان کتاب: روند شکل گیری داروخانه در ایران

نویسنده: فاطمه پرنسپل

طراح جلد: حسن ابراهیمی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۶

قطع: وزیری

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

صفحه آرا: اکرم مازنی

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: دقت

شابک: ۷۸-۶۰۰-۸۷۰۱-۷۲-۹

تمام حقوق چاپ و نشر این اثر محفوظ است.

مشهد مقدس، بلوار جلال آل احمد ۶۹ پ ۱۱۶، ص.ب: ۹۱۸۹۵-۱۷۵۵

همراه: ۰۹۳۵۲۱۶۲۷۵۵ - تلفن و دورنگار: ۰۵۱-۳۸۳۲۳۵۵۳

سایت: www.minufar.ir - ایمیل: minufar@yahoo.com

فهرست مطالب

۷.....	مقدمه.....
۹.....	فصل اول: دولت قاجار و زمینه‌سازی پذیرش طب نوین در ایران.....
۱۶.....	عطار و عطاری.....
۲۰.....	اعطای بورسیه تحصیلی به دانش‌آموختگان طب دارالفنون.....
۲۷.....	میرزا رضا.....
۲۷.....	میرزا علی‌قلی حکیم الممالک.....
۲۸.....	میرزا محمد حسین.....
۲۹.....	میرزا آقا رفیع (نواب).....
۳۰.....	حسین خان میرزا حسین خان آزاد.....
۳۱.....	شیخ جلیل اصفهانی.....
۳۱.....	میرزا عبدالوهاب خان غازی (نائب الاطباء).....
۳۲.....	میرزا کاظم محلاتی.....
۳۳.....	میرزا ابراهیم خان (حکیم الممالک).....
۳۴.....	میرزا احمد.....
۳۴.....	میرزا اسماعیل خان (مؤدب السلطنه).....
۳۵.....	میرزا خلیل خان اعلم الدوله.....
۳۵.....	امیرخان اعلم.....
۳۶.....	دکتر زین العابدین خان لقمان (معین الاطباء لقمان الممالک، حکیم باشی).....
۳۶.....	سهراب خان.....
۳۶.....	دکتر محمد خان شیخ ملقب به احیاء الملک.....
۳۸.....	انتشار آثار پزشکی و داروسازی در عصر قاجار.....
۴۸.....	فعالیت پزشکی و داروسازی مبلغان مسیحی.....
۵۱.....	عملکرد پزشکی و داروسازی مبلغان آمریکایی.....
۵۸.....	عملکرد پزشکی و داروسازی مبلغان اروپایی.....
۶۶.....	تأسیس مدارس نوین.....

فصل دوم: دارالفنون و شکل گیری طب نوین ۷۷

استقلال مدرسه طب ۸۷

معلمین طب و داروسازی دارالفنون ۹۲

دکتر فوکتی ۱۱۷

میرزا کاظم محلاتی ۱۱۸

شورین و روکبرون و مولیون ۱۲۰

گوستا لوکونت ۱۲۰

المیر دانتی ۱۲۱

لیلان و لاتس ۱۲۲

محمود خان سیمی ۱۲۲

حکیم باشی‌ها و دانش‌مخوگان طب و داروسازی دارالفنون ۱۲۳

مدرسه دارالفنون و تلاش پزشکی و داروسازی ۱۲۷

تشریح و کالبدشکافی ۱۲۸

تأسیس مجلس حفظ الصحة و ایجاد قرنطینه ۱۳۰

تأسیس بیمارستان ۱۳۳

فصل سوم: تشکیل داروخانه به سبک نوین ۱۴۱

سابقه داروسازی در ایران ۱۴۳

نخستین داروخانه در ایران و عکس العمل ایرانیان ۱۵۶

توسعه داروخانه در ایران عصر قاجار ۱۶۰

فصل چهارم: نظارت دولت بر داروخانه ۱۸۵

آزمون دواسازی، شرط ورود به حرفه دواسازی ۱۸۷

پیگیری مشکلات داروسازان خارجی توسط سفارت خانه‌ها ۱۹۴

نظارت بر اجرای مواد نظام نامه دوافروشی ۱۹۸

نظام نامه کشیک شبانه داروخانه ۲۰۸

نتیجه گیری ۲۱۲

فهرست منابع و مآخذ ۲۱۷

پیوست و ضمیمه ۲۲۹

مقدمه

تحول پزشکی مدرن در ایران عصر قاجار برخاسته از اقدامات نوگرایانه و اصلاح طلبانه دولتمردان ایرانی بود. تا قبل از این دوره، طب سنتی سایه خود را بر ساختار پزشکی ایران افکنده بود. داروسازی به عنوان یکی از شاخه های علم پزشکی از این قاعده مستثنی نبود و دست اندرکاران این حرفه طبیبان، حکیمان و عطاران بودند. با ایجاد تحولات در زمینه پزشکی و داروسازی، عطاری های سنتی جای خود را به داروخانه ها دادند و در سال ۱۳۰۱ ق / ۱۸۸۴ م. نخستین داروخانه به سبک نوین توسط دکتر شایگان شکل گرفت. این کتاب در پی یافتن پاسخی بر چگونگی روند تحول داروخانه در ایران دوره قاجار، سیاست دولت قاجار در تشکیل و توسعه داروخانه در ایران، نقش دارالفنون در شکل گیری داروخانه های جدید است. در روند تحول طب سنتی به مدرن عوامل زیادی از جمله؛ اعزام محصل به اروپا، اعطای مجوز فعالیت های پزشکی، داروسازی به مبلغان مسیحی توسط دولت، ترجمه و نشر آثار پزشکی و دارپداری، تأسیس مدارس نوین خصوصاً دارالفنون، نفوذ پزشکان اروپایی، ورود ابزارآلات نوین پزشکی و داروسازی به ایران، کشف داروهای جدید و تحصیل در رشته داروسازی مؤثر بود. با تحول ایجاد شده تا حد زیادی نیازهای پزشکی و داروسازی جامعه ایران دوره قاجار برطرف شد. بدین صورت که داروهای شیمیایی که توسط متخصصین فن داروسازی و با استفاده از لابراتوارها و دستگاه های مجهز ساخته می شدند، جایگزین داروهای گیاهی و روش های درمان سنتی شدند. سرعت

اثر بخشی و دوام داروهای شیمیایی بیشتر از داروهای گیاهی بود. در مواقع اپیدمی بیماری‌های شایع، واکسن و داروهای شیمیایی نقش مؤثری ایفا می‌کردند. جلوگیری از بیماری‌های واگیری چون آبله با تلقیح آبله‌کوبی در دوران کودکی، افزایش تعداد داروسازان ایرانی و روی آوری ایرانیان به استفاده از داروهای شیمیایی را می‌توان از پیامدهای شکل‌گیری داروخانه به شمار آورد. این کتاب در چهار فصل تنظیم شده است. فصل اول به دولت قاجار و زمینه‌سازی پذیرش طب نوین، فصل دوم دارالقنون و شکل‌گیری طب نوین، فصل سوم تشکیل داروخانه و سبک نوین و فصل چهارم نظارت دولت بر داروخانه می‌پردازد.